

Stellar Organic Winery and Farming

Huvudansvarig grupp: Vingruppen Ingemar Gustavsson, Eva Mattson, Alexandra Johansson

Besök och Planering: Vi besökte Stellar Organics den 29 Juni efter rekommendation av Ansgar Flatten. Vi kontaktade Willem Rossouw som välkomnade oss.

Kontaktuppgifter: Willem Russouw
mobil 082 804 1900
email willem@stellarorganics.com

Maria Malan (Fairtrade Trust Chairman)
mobil 082 887 8827
email fairtrade@stellarorganics.com

Tidigare besök: ”Jordmånarna” besökte år 2005 och ”Premie Väst” besökte några dagar innan.

Vart ligger det och hur tar man sig dit: Stella Winery ligger 275 km norr om Kapstaden på N7 utanför Trawal.

Verksamhetsbeskrivning: Stellar Organics Winery and Farming är en vinproducent och vinodlare. Stella Winery köper in från egna och andra farmer i Olifant-flodens omgivning. Väl i källaren framställer, lagrar, buteljerar och etiketteras vinet. Stella Farming odlar vindruvorna. Förutom permiepengarna får Stella Employees Trust 25c per såld flaska från en importör i Storbritannien. Ibland kan det även förekomma privata donationer. Stella Winery processar över 5000 ton av ekologiska druvor per år. Stellar är den största ekologiska vinkällaren i Sydafrika och blev ekologiskt certifierad i 2001. FLO-certifieringen fick de 2003. Stellar har för tillfället 35 egna märken av vin både för export och för den inhemska marknaden. Förutom ekologiskt och rättvisemärkt vin har de även ett sortiment av fosforfria viner. Dessa viner kan framställas utan fosfor (som tillsätts för att förhindra oxidation) genom en innovation av Willem Russouw som bygger på bag-in-box-konceptet. Genom att lagra vinet i jättelika påsar blir det aldrig luft runt vinet som det blir i en tank, eftersom påsen krymper om vin släpps ut. I framtiden satsar man på att bli koldioxidneutrala. Miljötanken var genomgående i hela företaget. Vid den ekologiska odlingen av vindruvorna används ankor som bekämpningsmedel mot bladlöss och sniglar, och för att behålla den rätta natriumbalansen i jorden odlar man olika grödor i gångarna mellan vinrankorna.

Marknad, problem och syn på framtiden: Willem Russouw ser ljus på framtiden och tror att de ligger rätt i tiden för nya trender inom vin såsom rättvisemärkt och fosforfria viner samt koldioxidneutralitet. Han tror att deras gröna image kommer att hjälpa till att nå fler exportmarknader i Europa. Dessutom hoppas han att konsumenten kan se skillnad på de företag som är involverade i sociala projekt och miljö frågor ”på riktigt” och inte bara som marknadsföringsstrategi. Tyvärr vet han att marknaden för till exempel rättvisemärkt vin är så pass liten att om ett större företag erbjuder rättvisemärkt vin billigare skulle är hans företag i knipa. Willem tycker att det är för lätt för stora företag att få en FLO-certifiering för en del av sin produktion som dom sedan kan använda för att utkonkurrera företag som inte har en stor vinstgenererade produktion vid sidan av. Han tyckte illa om att ett företag kan få en certifiering utan att tillfullo ha levt upp till kriterierna (Man får en tidsgräns). Han vill dessutom se en ändring på hur

stora återförsäljare (som Tesco) och i viss mån länder (som Sverige och Systembolaget) köper in rättvisemärkt vin. I dagsläget lägger dessa fram en förfrågan på till exempel ett rättvisemärkt rött vin inom en viss prisklass och sen låter de dem som kan erbjuda det, tävla mot varandra.

Varor på den svenska marknaden: Stella Winery har inga varor på den svenska marknaden och i dagsläget inga planer att introducera några.

Organisations form och Ägande: Företaget Stella Organics är privatägt men Stella Employee Trust äger 26 % av Stella Winery och 40 % av Stellar Farming. Stellar Winery gick i borgen för det lån som gjorde det möjligt för Stella Employee Trust att köpa in sig i företaget. I framtiden vill man att varje arbetare ska få andelar i företaget som pension.

Arbetsmiljö och Arbetsförhållande: Arbetarna har de rättigheter som Sydafrikanska arbetslagar ger och får ta del av sociala projekt som premien och andra projekt har möjliggjorts. Som exempel kan nämnas en creche (dagsis), staket till bostäderna, grönsaksland och deras en egen arbetstidning. Arbetarna bor i små hus som Stella äger vilka uppfyller minimikraven.

Relation till facket och anslutnings grad: Arbetarna är inte anslutna till facket eftersom, enligt Willem, så agerar joint bodyn som fackförbund. Vi hade tyvärr ingen chans att diskutera detta med arbetare utan Willems uppsyn.

Kontakter till Rättvis Handel rörelsen och erfarenheter: Willem Russouw är mycket involverad i FLO och rättvis handelrörelsen i Sydafrika. Men han känner inte att FLO har lyssnat på hans klagomål om kryphålen i FLO-certifieringen som han tror kommer att attrahera fel sorts av affärsmän. Han har också synpunkter på de för Sydafrika specifika FLO-kraven gällande Black Economic Empowerment. Han tycker att de har för många kryphål och uppmuntrar inte till maktskifte utan bara så kallad "window dressing". Han tar som exempel företag som överlåter ägande till arbetarna i varumärken, vilket inte ger någon egentlig makt. William vill att kriterierna ska fastslå säga att arbetarägandet ska vara i det vinproducerande företaget. I framtiden ser man gärna att alla led från farmen till konsumenten är FLO-certifierade och att man på så sätt kan ställa mer krav på vart vinstmarginalerna hamnar, samt minska antalet mellanhänder. Maria talade väldigt varmt om fairtrade som hade gett henne chansen att flyga utomlands för första gången men hon tyckte att det var svårt för någon med hennes bakgrund att ta del av västerländska affärssammankomster.

Bedömning av organisationen utifrån rättvis handel kriterium: Vi var mycket imponerade av Willems kunskap och intresse i rättvis handel och hans dedikation för förbättring. Men tyvärr fick vi bara ta del av Stella Organics genom honom. Maria som jobbade med fairtrade och var ordförande i joint bodyn kom ofta i skuggan av Willem och hans expertis. Det var intressant och se hur premiepengarna hade används till att finansiera arbetarnas del av företaget men det var oklart hur mycket makt som detta egentligen innebar. Det var uppmuntrande att se hur hela företaget var genomsyrat av fairtrade- och miljötänkande, och inte bara som en del av produktionen. Det var hoppfullt att få höra om arbetare som hade jobbat sig upp inom Stella till winemakers och assistant wine makers.

Willem verkade van att ta hand om besökare och hade mycket information i form av broschyrer och presentationer. Detta var mycket bekvämt men gjorde att ibland kändes det mera som reklam än information. Willems näsa för marknadsföring kommer nog vara deras största tillgång men jag rekommenderar att nästa grupp ser till att ta del av information innan besöket så det kan bli mer av en dialog. Vi har dock hört varma rekommendationer av Stella från andra håll under vår resa. Vinhandlare Ansgar Flatten beskrev dem som ett exempel på hur Fair trade ska gå till när det är som bäst.